

емовідносин буде найбільш забезпечена якщо в її системі діятимуть служба економічної розвідки; юридичний відділ; служба економічної безпеки.

Побудована таким чином фінансово-економічна безпека партнерських взаємовідносин сприятиме зниженню ризиків в господарській діяльності та загальному підвищенню продуктивності та рентабельності реального сектору економіки.

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ ЗА БУДІВЕЛЬНИМИ КОНТРАКТАМИ

Железняк Д.О., Попова Н.Г.

Науковий керівник – Гордієнко Н.І., канд. екон. наук, професор

На сьогоднішній день в Україні дедалі більше стають важливими правила ведення бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами.

Відповідно до п. 22 М(С)БО 11 «Будівельні контракти», доходи і витрати впродовж виконання будівельного контракту визнаються на дату балансу за методом ступеня завершеності робіт, належне застосування якого набуває особливої актуальності, оскільки користувачі фінансової звітності зацікавлені в отриманні реальної інформації з відображенням достовірних даних про доходи та витрати підприємств, що функціонують на ринку виконання будівельних робіт.

Визнання доходів від надання послуг регламентується: МСФБО 11 – розглядає визнання доходу, який виникає в результаті будівельних контрактів; МСФЗ 18 – розглядає визнання доходу, який виникає в результаті надання всіх інших послуг. Доходом будівельного підприємства є надходження економічних вигод, які одержані внаслідок виконання будівельних робіт виконаних за визначений період часу задіяними структурними підрозділами в результаті використання існуючого підприємницького потенціалу з урахуванням ризиків та конкурентних переваг. Відповідно до МСБО 11 «Будівельні контракти» і МСФЗ 18 «Дохід» доходи від операцій з надання послуг можуть бути достовірно оцінені за умови дотримання певних вимог: дохід це надходження економічних вигід; вигоди одержуються за певний період часу певними підрозділами, що були задіяні у виконанні контракту; дохід отримується за умови існування ризиків та конкурентних переваг.

Найбільш поширеною є класифікація доходів на наступними ознаками: залежно від видів діяльності (дохід від основної діяльності, дохід від інвестиційної діяльності, дохід від фінансової діяльності); за

періодом формування (дохід звітного періоду, дохід минулого періоду та дохід майбутнього періоду); з метою визнання доходу та визначення його суми (дохід від надання послуг; дохід від використання активів іншими фізичними та юридичними особами, результатом яких є отримання процентів, дивідендів або роялті).

Класифікація витрат за місцем їх виникнення передбачає поділ витрат на витрати основного, допоміжного та другорядного виробництва. Визначення даних витрат можна знайти у п. 2 Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт: витрати основного виробництва – це витрати виробничих структурних підрозділів будівельної організації, які безпосередньо беруть участь у виконанні будівельно-монтажних робіт, включаючи витрати, пов'язані з управлінням, організацією та обслуговуванням будівельного виробництва; витрати допоміжного виробництва - це витрати виробничих структурних підрозділів будівельної організації, які безпосередньою участі у виконанні будівельно-монтажних робіт не беруть, але їх продукція в подальшому використовується під час виконання цих робіт: виробництво бетонів та будівельних розчинів, залізобетонних і бетонних виробів, будівельних матеріалів, виробів і конструкцій, блоків та будівельного каміння, цегли, інших виробів, напівфабрикатів тощо; витрати другорядного виробництва - це витрати виробничих структурних підрозділів будівельної організації, які забезпечують процес основного виробництва, зокрема здійснюють технічний огляд, технічне обслуговування та ремонт власних і орендованих будівельних машин, механізмів та устаткування, забезпечення інструментом, запасними частинами, транспортними послугами тощо.

Застосування того чи іншого методу визначення ступеня завершеності робіт за будівельним контрактом залежить, перш за все, від виду укладеного договору про будівництво. Якщо це буде контракт з фіксованою ціною, то, на нашу думку, краще застосування методу вимірювання та оцінки виконаної роботи. Якщо це буде контракт за ціною «витрати плюс» то краще застосування методу співвідношення фактичних витрат з початку виконання будівельного контракту до дати балансу та очікуваної (кошторисної) суми загальних витрат за контрактом. Це пояснюється тим, що в контракті за ціною «витрати плюс» вартість контракту представлена, як сума фактичних витрат на виконання контракту і узгоджена прибуток у вигляді відсотка від витрат або фіксованої величини.

На основі дослідження сутності методів врахування впливу інфляції на бухгалтерський облік, розглянувши їх переваги та недоліки і вивчивши особливості ведення бухгалтерського обліку в Україні, до-

цільно використовувати змішану методику обліку впливу інфляції, що поєднує основні положення методу обліку в грошових одиницях постійної купівельної спроможності та методу обліку за поточною вартістю, це дозволяє точніше виміряти і оцінити вплив інфляції на дані бухгалтерського обліку.

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОНІТОРИНГУ ВИРОБНИЦТВА І РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

Закутня Я.М., Катаржнова В.В.

Науковий керівник – Шаповал Г.М., канд. екон. наук, доцент

Процеси виробництва реалізації готової продукції відіграють досить важливу роль в забезпеченні результативності роботи підприємств, тому доцільним є їх моніторинг з метою своєчасного виявлення можливих порушень чи збоїв та забезпечення менеджерів аналітичною інформацією для прийняття управлінських рішень. Актуальність проблеми дослідження підтверджується і значенням процесів виробництва і реалізації готової продукції в умовах конкурентного ринкового середовища, коли виробник мусить глибоко вивчати потреби ринку з метою планування обсягів і асортименту виробництва продукції потрібної ринку.

Роль обліково-аналітичного забезпечення в забезпеченні ефективності процесу управління підприємствами є предметом досліджень багатьох українських економістів, проте ще досить багато питань залишаються недостатньо дослідженими, зокрема це стосується обліково-аналітичного забезпечення моніторингу процесів виробництва і реалізації готової продукції підприємства.

Для ефективного управління процесами виробництва і реалізації продукції необхідною є наявність достовірної інформації щодо характеристики даних процесів. Для забезпечення своєчасної та повної інформації необхідним є проведення моніторингу процесів виробництва і реалізації продукції.

Моніторинг процесів виробництва і реалізації продукції доцільно проводити за такими об'єктами: матеріально-технічне забезпечення; виробництво; фінанси; маркетинг та готова продукція.

Підготовчим етапом для процесу моніторингу виробництва і реалізації продукції підприємства є забезпечення інформаційної бази даного процесу, що може бути отримання в бухгалтерії, відділах виробництва та збуту.

Наступний етап – моніторинг, який включає визначення мети, вибір методів, конкретизацію об'єктів та сам моніторинг. Мета моні-